

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδότησης 184/2015

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α΄ Διακοπών, Σύνθεση Α2)**

Συνεδρίαση της 29^{ης} Ιουλίου 2015

Σύνθεση

Πρόεδρος : Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Ιωάννης Διονυσόπουλος, Στέφανος Δέτσης, Παρασκευάς Βαρελάς, Σπυριδών Παπαγιαννόπουλος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Πανταζή, Βασιλική Τύρου, Δήμητρα Κεφάλα, Ελένη Σβολοπούλου, Σταύρος Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

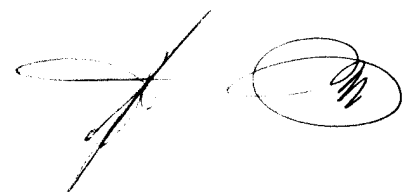
Εισηγητής : Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

**Αριθμός
ερωτήματος** : 5105/07.10.2014 του πρώην Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Διοικητικού Τομέα Κοινοτικών Πόρων και Υποδομών, Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013», Μονάδας Γ΄, που επικαιροποιήθηκε με το 2269/15.5.2015 έγγραφο της υπηρεσίας.

**Περίληψη
Ερωτημάτων** : *Αν αποτελεί [ανεπίτρεπτη] κατάτμηση σε τέσσερα υποέργα η ανά συστάδα δημοπράτηση του έργου «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδες 2^α, 2β, 3^α, 3β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» που εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 στα πλαίσια της Δράσης 3 του Μέτρου 226.*

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄ Διακοπών, Σύνθεσης Α2) γνωμοδότησε ομόφωνα ως εξής:

I. Ιστορικό

Στο έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και στα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα εκτίθεται το ακόλουθο ιστορικό:

1. Η Μονάδα Ελέγχου της ερωτώσας υπηρεσίας (Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013», εφεξής: ΕΥΔ ΠΑΑ), πραγματοποιώντας στα πλαίσια των ελεγκτικών της αρμοδιοτήτων έλεγχο στο συγχρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (: ΕΓΤΑΑ) έργο «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδες 2^α, 2β, 3^α, 3β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» πρότεινε στη σχετική (Μάρτιος 2014) έκθεση ελέγχου την απένταξή του. Η έκθεση απεστάλη στο Δασαρχείο Θηβών, ως Φορέα υλοποίησης του έργου και στην Ειδική Γραμματεία Δασών του ΥΠΕΚΑ, ως Φορέα Εφαρμογής του (του λοιπού: ΕΓΔ). Κι αυτό, στα πλαίσια της εκχώρησης¹ μέρους των αρμοδιοτήτων της ΕΥΔ ΠΑΑ προς την τελευταία αυτή υπηρεσία² του ΥΠΕΚΑ, ως φορέα εφαρμογής του Μέτρου 226 «Αποκατάσταση του Δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης», Δράσης 3 «Έργα Αναδάσωσης – Ορεινά αντιπλημμυρικά και αντιδιαβρωτικά έργα αποκατάστασης καμένων εκτάσεων» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013» (: ΠΑΑ). Στα ευρήματα του ελέγχου περιλαμβάνεται η πιθανότητα ανεπίτρεπτης κατάτμησης του έργου με την ανά συστάδα δημοπράτηση και εν μέρει υλοποίησή του, ζήτημα για το οποίο υποβάλλεται το ερώτημα.

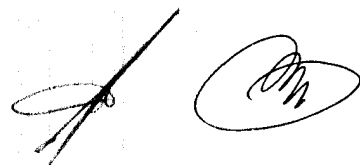
2. Ειδικότερα, στην έκθεση ελέγχου (σημείο 2.4.1.1. σελ. 31) υποστηρίζεται ότι: «... η ελεγκτική ομάδα εκτιμά ότι ο ως άνω διαχωρισμός δεν ήταν ορθός καθώς:

➤ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για τον επιμερισμό του ενιαίου έργου σε τέσσερα (4) υποέργα για τους παρακάτω λόγους:

- α) η εκτέλεση των υποέργων πραγματοποιήθηκε από την ίδια Υπηρεσία,
- β) τα επί μέρους υποέργα:

¹ Με τα άρθρα 1 και 2 της κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 36 παρ. 4 ν. 3614/2007 κ.ν.α υπ' αριθμ. 5585/27.8.2010 (Β' 1492) όπως τροποποιήθηκε με την όμοια υπ' αριθμ. 4019/4.10.2012 (Β' 2755) των Υπουργών ΠΕΚΑ και ΑΑΤ και την ν.α. 6906/29.12.2014 (Β' 3563).

² Σύμφωνα με το άρθρο 2 της ν.α. 6906/29.12.2014 (Β' 3563/30.12.2014), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 36 παρ. 4 ν. 3614/2007, μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής με το άρθρο 1 παρ. 9 της από 18.12.2012 ΠΝΠ (Α' 246/18.12.2012) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο ν. 4128/2013 (Α' 51/28.2.2013), η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ αντικατέστησε την αναφερόμενη στην ανωτέρω κ.ν.α. Ειδική Γραμματεία Δασών.

i. ήσαν ομοειδή και αφορούσαν ίδιο αντικείμενο και συγκεκριμένα, εργασίες αναδάσωσης,

ii. είχαν όμοιες μελέτες, καθώς η κάθε μια από αυτές αποτελεί μέρος της ενιαίας μελέτης για την αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας

iii. εκτελούνται εντός της ίδιας γεωγραφικής περιοχής καθώς αποτελούν μέρος της έκτασης του προστατευόμενου δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας,

γ) υπήρχαν εξασφαλισμένες πιστώσεις για το σύνολο του έργου στο πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (κωδ. ΣΑΕ: 2012ΣΕ08280028).

- ενέχει διαχειριστικό κίνδυνο μη ολοκλήρωσης του συνολικού έργου καθώς στα δυο (2) υπόλοιπα υποέργα δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάθεσής τους,*
- πιθανόν, θα μπορούσε να δημοπρατηθούν τα τέσσερα (4) υποέργα ως ένα (1) ενιαίο έργο και να συμμετάσχουν μεγαλύτερες εταιρίες με αντικειμενικό σκοπό την ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού και τη διασφάλιση των οικονομικών κυρίως συμφερόντων του Δημοσίου με την επιλογή της πλέον συμφέρουσας για αυτόν, από οικονομικής και τεχνικής άποψης προσφοράς και να επιτευχθεί η ανάθεση του συνολικού ενιαίου έργου σε χαμηλότερες τιμές. ...».*

3. Οι προαναφερόμενες δασικές υπηρεσίες - Φορείς υλοποίησης και εφαρμογής του έργου εξέφρασαν με τα έγγραφά τους 1590/74740/16.5.2014 και 108399/889/29.7.2014 αντίστοιχα προς την ερωτώσα υπηρεσία αντιρρήσεις σχετικά με τις εκτιμήσεις και προτάσεις της έκθεσης ελέγχου και ζήτησαν να μην απενταχθεί το συγκεκριμένο έργο από το ΠΑΑ και να συνεχιστεί η χρηματοδότηση των υποέργων.

4. Η ΕΓΔ παραθέτει στο ως άνω 108399/889/29.7.2014 έγγραφό της το ακόλουθο, επιβεβαιούμενο από τα στοιχεία του φακέλου, ιστορικό της ένταξης του έργου στο ΠΑΑ και της μερικής δημοπράτησής του, κατά τα δυο από τα τέσσερα υποέργα που το απαρτίζουν (οι εμφάσεις και υπογραμμίσεις στο κείμενο είναι της υπηρεσίας):

« ...

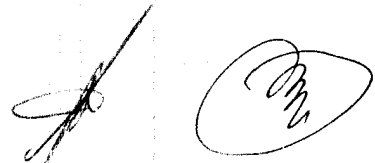
1. Με την υπ' αριθμ. 5784/3.12.2007 απόφαση του Δ/ντή Δασών Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας εγκρίθηκε η μελέτη του έργου **«Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους (Τρέπια) Σχηματαρίου περιοχής αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» ...**

Η μελέτη αναδάσωσης περιελάμβανε εννέα (9) επί μέρους προϋπολογισμούς ανά συστάδα (όπως αυτές αποτυπώνονται στην εγκεκριμένη διαχειριστική μελέτη) και ένα (1) συγκεντρωτικό προϋπολογισμό. Στον συγκεντρωτικό προϋπολογισμό της μελέτης δεν περιγράφονται οι ποσότητες και οι τιμές ανά μονάδα εργασιών στο σύνολο του έργου, **αλλά γίνεται μια άθροιση των επί μέρους προϋπολογισμών.**

2. Με το υπ' αριθμ. 3843/28.9.2011 έγγραφό του το Δασαρχείο Θηβών υπέβαλε πρόταση για τη χρηματοδότηση της πράξης **«Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδες 2^α, 2β, 3^α, 3β) περιοχής αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών»** από το ΠΑΑ 2007-2013 του ΥΠΑΑΤ, Μέτρο 226, Δράσεις 2 και 3. Οι υπόλοιπες συστάδες (1^α, 1β, 1γ, 1δ, 1^ε) δεν έγιναν αντικείμενο πρότασης στο ΠΑΑ 2007-2013, διότι: α) οι συγκεκριμένες συστάδες αναδασώνονται εθελοντικά β) κατά θέσεις δεν έχουν καεί στο σύνολό τους γ) υπάρχει σποροπαραγωγή και φυσική αναγέννηση.

3. Η αίτηση ένταξης του Δασαρχείου Θηβών εξετάστηκε από την επιτροπή αξιολόγησης, που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 221850/2878/10.10.2011 (ΑΔΑ 450Π0-Χ16) απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Δασών του ΥΠΕΚΑ, αποτελούμενη από υπαλλήλους της Ε.Γ. Δασών και Μονάδας Α της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΑΑ και η οποία **αποφάνθηκε θετικά για την πρόταση εκδίδοντας το από 26.1.2012 σχετικό πρακτικό. Ακολουθώντας με το υπ' αριθμ. 1216/19.3.2012 έγγραφό της η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2007-2013 συμφώνησε με τα αποτελέσματα της Επιτροπής Αξιολόγησης.**

4. Μετά τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ ο Ειδικός Γραμματέας Δασών του ΥΠΕΚΑ εξέδωσε την υπ' αριθμ. 16810/444/19.3.2012 απόφαση με την οποία εντάχθηκε η πράξη **«Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδες 2^α, 2β, 3^α,**

3β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» **συνολικού προϋπολογισμού 2.005.220,00 Ευρώ (1.630.260,00 € + 374.960,00 € ΦΠΑ)**, στο Μέτρο 226 «Αποκατάσταση Δασοκομικού Δυναμικού και Εισαγωγή Δράσεων Πρόληψης», Δράση 3 «Έργα Αναδάσωσης – Ορεινά Αντιπλημμυρικά και Αντιδιαβρωτικά Έργα αποκατάστασης καμένων εκτάσεων».

Το συγκεκριμένο έργο, σύμφωνα και με την απόφαση ένταξης είναι χωρισμένο σε τέσσερα υποέργα ως ακολούθως:

✓ «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδα 2^α) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» προϋπολογισμού 479.057,00 Ευρώ (389.477,24 € +89.579,76 € ΦΠΑ).

✓ «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδα 2^β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» προϋπολογισμού 664.931,00 Ευρώ (540.594,31 € +124.336,69 € ΦΠΑ).

✓ «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδα 3α) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» προϋπολογισμού 433.609,00 Ευρώ (352.527,65 € +81.081,36 € ΦΠΑ).

✓ «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδα 3β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» προϋπολογισμού 427.623,00 Ευρώ (347.660,98 € +79.962,02 € ΦΠΑ).

5. Με το υπ' αριθμ. 1942/104807/29.5.2012 έγγραφό του το Δασαρχείο Θηβών υπέβαλε στο Φορέα Εφαρμογής σχέδια τευχών δημοπράτησης των υποέργων, όπως αυτά περιγράφονται στην απόφαση ένταξης και ακολούθως, με την υπ' αριθ. 171899/908/20.7.2012 (έγινε επανάληψη στο ορθό στις 31.7.2012) απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Δασών του ΥΠΕΚΑ προεγκρίθηκαν τα σχέδια των τευχών δημοπράτησης των υποέργων.

6. Με τις υπ' αριθμ. 2258/163772/17.8.2012, 2302/166438/22.8.2012, 2303/166443/22.8.2012 και 2304/166450/22.8.2012 αποφάσεις της Δ/νσης Δασών Ν. Βοιωτίας, **εγκρίθηκαν** τα τεύχη δημοπράτησης των (4) υποέργων **με σκοπό τη**

5

διεξαγωγή ανοιχτών διαγωνισμών (άρθρο 3 περ. α' ν. 3669/2008). **Τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσιότητας** όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 15 του ν. 3669/2008 και **διεξήχθησαν ανοιχτοί διαγωνισμοί**, όπως ορίζονται στην **διακήρυξη ανοιχτής δημοπρασίας τύπου Β** (για έργα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2004/17 και 2004/18), ως εξής:

α. Για το **1^ο υποέργο** «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδα 2^η) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών», όπως αναλυτικά περιγράφεται και στην έκθεση ελέγχου της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΑΑ (σελ. 11-12), διεξήχθη ανοιχτός μειοδοτικός διαγωνισμός στις 18.9.2012, στον οποίο έλαβαν μέρος **έξι (6) εργοληπτικές επιχειρήσεις** και μειοδότης του έργου αναδείχθηκε η εταιρεία ΚΥΡΙΑΚΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ & ΣΙΑ ΕΕ με ποσοστό έκπτωσης 9,579%, μετά τη διενέργεια δημόσιας κλήρωσης με την ισοψηφήσασα εταιρεία Κ/Ξ ΝΤΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ – ΚΛΕΦΤΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, σύμφωνα με το από 4.10.2012 πρακτικό διενέργειας δημόσιας κλήρωσης.

β. Για το **2^ο υποέργο** «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδα 2^η) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών», όπως αναλυτικά περιγράφεται και στην έκθεση ελέγχου της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΑΑ (σελίδες 13-14), διεξήχθη ανοιχτός μειοδοτικός διαγωνισμός στις 25.9.2012, στον οποίο έλαβαν μέρος **έξι (6) εργοληπτικές επιχειρήσεις** και μειοδότης του έργου αναδείχθηκε η εταιρεία Κ/Ξ ΝΤΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ – ΤΣΑΜΑΔΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ με ποσοστό έκπτωσης 9,010%, μετά τη διενέργεια δημόσιας κλήρωσης με την ισοψηφήσασα εταιρεία ΚΥΡΙΑΚΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ & ΣΙΑ ΕΕ, σύμφωνα με το από 12.10.2012 πρακτικό διενέργειας δημόσιας κλήρωσης.

7. Μετά τη διεξαγωγή των δυο εκ των τεσσάρων ανοιχτών διαγωνισμών, έγινε ο σχετικός προσυμβατικός έλεγχος από το Φορέα Εφαρμογής, βάσει των υπ' αριθμ. 171793/1562/18.10.2012 και 125834/270/6.3.2013 εγκυκλίων της ΕΓΔ του ΥΠΕΚΑ και εκδόθηκαν οι με αριθμό 177740/1783/19.12.2012 και 178428/1544/28.11.2012 αποφάσεις του Ειδικού Γραμματέα Δασών ΥΠΕΚΑ με τις οποίες ενεκρίθησαν οι δυο συμβάσεις.

8. Στις 30.11.2012 υπογράφηκε η 1^η σύμβαση μεταξύ του Δασαρχείου Θηβών και της εταιρείας ΚΥΡΙΑΚΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ & ΣΙΑ ΕΕ και στις 4.12.2012 υπογράφηκε η 2^η σύμβαση μεταξύ του Δασαρχείου Θηβών και της εταιρείας Κ/Ξ ΝΤΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ – ΤΣΑΜΑΔΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

9. Ακολουθήθηκε όλη η νόμιμη διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις του ν. 3669/2008 και μετά την εκτέλεση μέρους των εργασιών στα δυο υποέργα πραγματοποιήθηκαν μια πληρωμή στο 1^ο υποέργο και δυο πληρωμές στο 2^ο υποέργο.

10. ...».

5. Στη συνέχεια του εγγράφου της η ΕΓΔ, επικαλούμενη αφ' ενός μεν τις διατάξεις για τα χρηματικά όρια του προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των διαδικασιών ανάθεσης που προβλέπονται από την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία και εφαρμόζονται σε συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση δημόσιες συμβάσεις, αφ' ετέρου δε το ποσό του προϋπολογισμού του ενιαίου έργου (1.630.260 ευρώ χωρίς ΦΠΑ), που υπολείπεται των ορίων αυτών, καθώς και το γεγονός ότι διεξήχθησαν πράγματι ανοιχτοί δημόσιοι διαγωνισμοί για την ανάθεση των συμβάσεων των συγκεκριμένων υποέργων, υποστηρίζει ότι ακόμα και στην περίπτωση που το έργο θα είχε δημοπρατηθεί ως ενιαίο, οι απαιτήσεις της νομοθεσίας θα είχαν σε κάθε περίπτωση τηρηθεί, αφού η μεν σύμβαση που θα καταρτιζόταν δεν θα υπέκειτο λόγω ποσού στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενώ όσοι υποψήφιοι θα είχαν δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνισμό για την ανάθεση του ενιαίου έργου μπορούσαν πράγματι να συμμετέχουν και στους διαγωνισμούς που διεξήχθησαν για την ανάθεση των συγκεκριμένων υποέργων. Επομένως υποστηρίζει ότι δεν έγινε στην προκειμένη περίπτωση καταστρατήγηση διατάξεων του κοινοτικού και εθνικού δικαίου και ζητεί να μην απενταχθεί το συγκεκριμένο έργο από το ΠΑΑ και να συνεχιστεί η χρηματοδότηση των δυο υποέργων.

6. Το Δασαρχείο Θηβών, στο ανωτέρω έγγραφό του 1590/74740/16.5.2014, επισημαίνοντας τους λόγους που επέβαλαν τον επιμερισμό της ενταχθείσας πράξης και την υλοποίησή της σε υποέργα, αναφέρεται μεταξύ άλλων:

Στην καλύτερη διαχείριση του δάσους, επικαλούμενο την εγκεκριμένη διαχειριστική μελέτη υπ' αριθ. 46402/1393/5.11.1970, βάσει της οποίας είχε χωριστεί

η ευρύτερη καείσα περιοχή σε συστάδες, τέσσερις των οποίων αποτέλεσαν τα υποέργα της ενταχθείσας πράξης, διότι έχρηζαν άμεσης αποκατάστασης για τους αναφερόμενους δασοπονικούς λόγους (διαβρωσιγενείς επιφάνειες, ρέματα που διέρχονται εντός αυτών, γειτνίαση με ΧΑΔΑ Σχηματαρίου).

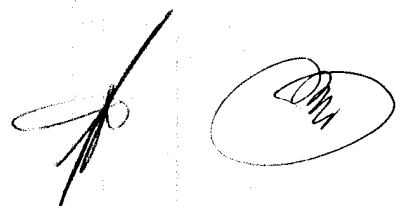
Στην καλύτερη επίβλεψη και υλοποίηση των επί μέρους υποέργων (ειδικές συνθήκες επίβλεψης της διαδικασίας φύτευσης με το μέτρημα χιλιάδων φυτών, καθώς και της εξασφάλισης της επιτυχίας των φυτεύσεων σε χρόνο μεγαλύτερο και των δυο ετών).

Σε λόγους απαιτούμενης επάρκειας της παραγωγής των φυτών από εθνικούς πόρους, επικαλούμενο αδυναμία ανταπόκρισης στη ζήτηση μεγάλης εργολαβίας, όπως της συγκεκριμένης, για την οποία επιβάλλεται σχεδιασμός τουλάχιστον δυο ετών, καθώς και στην ανάγκη ορθολογικής διάθεσης και μη καταστροφής των φυτών που παράγονται για τη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, σε περίπτωση καθυστέρησης ή ματαίωσης μιας μεγάλης εργολαβίας.

II. Εκτίμηση του ερωτήματος

7. Επιβάλλεται εξ αρχής η παρατήρηση, ότι η απάντηση στο ερώτημα της επιτρεπτής ή μη κατάτμησης του έργου της αναδάσωσης συνδέεται με τη νομιμότητα της ένταξης του στο ΠΑΑ και της πληρωμής της συγχρηματοδοτούμενης από την Ευρωπαϊκή Ένωση δαπάνης του. Ο σχετικός προβληματισμός άλλωστε της ερωτώσας υπηρεσίας κατατείνει στην επιβεβαίωση της κατ' αρχάς πρότασής της για απένταξη του έργου από το ΠΑΑ. Διαφορετικό είναι το ζήτημα της πληρωμής των αναδόχων των υποέργων, τα οποία βεβαιώνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες ότι ολοκληρώθηκαν και των οποίων πάντως οι αντίστοιχες αξιώσεις μπορούν να θεμελιωθούν, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα της κατάτμησης του έργου, στις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, και στην περίπτωση αυτή να ικανοποιηθούν (εντόκως) από τον κρατικό προϋπολογισμό. Συναφώς σημειώνεται ότι ο έλεγχος της νομιμότητας κατάτμησης του έργου από τις αρμόδιες για τον έλεγχο και την πληρωμή του υπηρεσίες περιορίζεται στα εξωτερικά στοιχεία εγκυρότητας των πράξεων που αποτελούν το έρεισμα της δαπάνης (βλ. ΝΣΚ 128/2015, ΟΛΝΣΚ 367/2010, Ν. Μηλιώνη Το Ελεγκτικό Συνέδριο Σύγχρονες Τάσεις και Εξελίξεις 2012 σελ. 125).

III. Εφαρμοστές διατάξεις. Ερμηνεία και υπαγωγή.

A. Η ένταξη του έργου στο ΠΑΑ.

8. Στο ν. 3614/2007 «*Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 -2013*» (Α' 267) ορίζεται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, ως "Πράξη": «*έργο ή ομάδα έργων που επιλέγονται από τη Διαχειριστική Αρχή του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος ή με ευθύνη της, σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται από την επιτροπή παρακολούθησης και υλοποιούνται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του άξονα προτεραιότητας με τον οποίο σχετίζονται.*»

Επίσης, στο άρθρο 7 (Ένταξη πράξεων) του ίδιου νόμου προβλέπεται ότι: «*1. Με απόφαση του Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα στον οποίο υπάγεται η ειδική υπηρεσία διαχείρισης του επιχειρησιακού προγράμματος ... διενεργείται η ένταξη των πράξεων στο επιχειρησιακό πρόγραμμα ή η ανάκληση αυτής, με την επιφύλαξη του άρθρου 4. [Αναφέρεται στους ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης] ...*».

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει, ότι ως πράξη δυνάμενη να ενταχθεί σε επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι όχι μόνο ένα έργο αλλά και ομάδα έργων, που πληρούν τα σχετικά κριτήρια για την επίτευξη των στόχων του άξονα προτεραιότητας με τον οποίον σχετίζονται. Στην τελευταία περίπτωση, αυτονοήτως η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης αναφέρεται στο σύνολο της ενταχθείσας ομάδας των υποέργων και όχι μεμονωμένα σε επί μέρους υποέργα της ομάδας αυτής.

Εν προκειμένω, στην πράξη ένταξης το συγκεκριμένο έργο αναφέρεται το μεν ως ενιαίο, το δε ως αποτελούμενο από επί μέρους υποέργα με ξεχωριστούς το καθένα προϋπολογισμούς, που αθροιζόμενοι ισούνται με το συνολικό προϋπολογισμό του ενιαίου έργου. Τούτο δε, κατ' επίκληση των προαναφερθέντων ουσιαστικών λόγων εφαρμογής της διαχειριστικής μελέτης του έργου της αναδάσωσης.

9. Περαιτέρω, στο άρθρο 36 (Ορισμός Αρχών) του ν. 3614/2007 ορίζεται ότι: «*1. Για το ΠΑΑ, ορίζονται οι ακόλουθες αρχές:*

Α) Η Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ): Η διαχείριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2007-2013) που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) για την περίοδο 2007-2013 ασκείται από την ειδική υπηρεσία του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση

της Υπαίθρου 2000-2006" του ΚΠΣ 2000-2006, η οποία μετονομάζεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου.

Η Διαχειριστική Αρχή είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του ΠΑΑ, με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο, και ιδίως για τα ακόλουθα:

α) ...

β) να επιλέγει τις προς χρηματοδότηση πράξεις σύμφωνα με τα κριτήρια που εφαρμόζονται στο Π.Α.Α. και να διασφαλίζει τη συμμόρφωση τους με τους ισχύοντες κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες, καθ' όλη την περίοδο υλοποίησής τους,

γ) ...

...

3. Όταν η αρμοδιότητα για την άσκηση ενός μέρους των καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής του Π.Α.Α. ανατίθεται σε άλλο φορέα, η διαχειριστική αρχή διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών.

4. ...».

Από τις αμέσως ανωτέρω διατάξεις προκύπτει, ότι η διαχειριστική αρχή του ΠΑΑ, ακόμη και όταν μέρος των καθηκόντων της έχει ανατεθεί σε άλλο φορέα, περιλαμβανομένης και της απόφασης ένταξης πράξης στο ΠΑΑ, διατηρεί την πλήρη ευθύνη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της απόφασης αυτής με τους κοινοτικούς και εθνικούς κανόνες.

Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι με την πράξη ένταξης του έργου υιοθετήθηκε η προαναφερόμενη πρόταση ένταξης του Δασαρχείου Θηβών, για την οποία προηγήθηκε η σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ (έγγραφό της 1216/19.3.2012) και προβλέφθηκε ο διαχωρισμός του σε τέσσερα υποέργα, αντίστοιχα των αναφερόμενων συστάδων αναδάσωσης, καθώς και χωριστός προϋπολογισμός για κάθε υποέργο, προαναγγέλλοντας κατά κάποιον τρόπο τη χωριστή δημοπράτηση κάθε υποέργου.

Από τα ανωτέρω συνάγεται, ότι παραδεκτώς μεν, με την πράξη ένταξης και για τους ουσιαστικούς λόγους εφαρμογής της διαχειριστικής μελέτης που προαναφέρθηκαν, εντάχθηκε στο ΠΑΑ το συγκεκριμένο έργο, χωρισμένο σε, αποτελούντα μια ομάδα έργων, υποέργα, εξεταστέο δε αποβαίνει αν τα επί μέρους αυτά υποέργα συνεχονται νομίμως σε ένα ενιαίο έργο, μη δυνάμενο περαιτέρω

επιτρεπώς να κατατμηθεί τεχνητά σε τμήματα, ή αν τα εν λόγω υποέργα μπορούν νομίμως να ανατεθούν και να εκτελεστούν χωριστά.

B. Νομολογιακές παραδοχές για την κατάτμηση έργου

10. Κατά τη νομολογία του ΔΕΕ (βλ. απόφαση της 5.10.2000 C-16/98 Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας), από τον ορισμό του έργου του άρθρου 14 παρ. 10 της οδηγίας 93/38 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 2 στοιχ. β' της οδηγίας 2004/18 και του άρθρου 2 παρ. 2 στοιχ. β' του π.δ. 60/2007, με το οποίο μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η τελευταία αυτή οδηγία, καθώς και του άρθρου 111 παρ. 2 του ν. 3669/2008) προκύπτει, ότι η ύπαρξη ενός [ενιαίου] έργου πρέπει να εκτιμάται βάσει της οικονομικής και τεχνικής λειτουργίας του αποτελέσματος των οικείων εργασιών (σκ. 36 επ.). Περαιτέρω, η κατάτμηση σχεδίων έργων δεν επιτρέπεται να αποτελεί μέσο προς αποφυγή επιδίωξης του σκοπού μιας οδηγίας, ούτε να έχει ως συνέπεια την εξαίρεσή τους από υποχρεώσεις που επιβάλλει ο νόμος, όπως η υποχρέωση εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Προτάσεις της Γεν. Εισαγγελέως Kokott της 9.10.2014 σκ. 40 και 41 στην υπόθεση C-531/13 Heinrich Kornhuber κλπ. με παραπομπή στις αποφάσεις ΔΕΕ C-392/96 σκ. 76, C-2/07 σκ. 27, C-560/08 σκ. 98).

11. Η νομολογία, κυρίως του Ελεγκτικού Συνεδρίου, συνδέει παγίως την κατάτμηση ενός έργου με την καταστρατήγηση ή την περιγραφή διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας (ΕΣ Πράξη 218/2013 με παραπομπές σε πλούσια νομολογία, ΕΣ 264/2011 Τμ. VI, ΕΣ 269/2010 Τμ. VII, ΕΣ 23/2000 Τμ. IV, πρβλ. και ΝΣΚ 266/2009, 80/2004). Ειδικότερα, αν πράγματι διενεργήθηκαν επί μέρους ανοικτοί δημόσιοι διαγωνισμοί για τα επί μέρους έργα, δεν καταστρατηγούνται οι σχετικές διατάξεις περί διενέργειας ανοικτού διαγωνισμού (ad hoc προπαρατεθείσα πράξη 218/2013 ΕΣ).

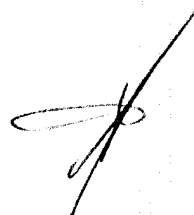
Το ενιαίο δε του έργου κρίνεται κατά περίπτωση με βάση λειτουργικά κριτήρια, όπως η οικονομικοτεχνική λειτουργία των ανατιθέμενων μερικότερων έργων, το είδος των απαιτούμενων για την κατασκευή καθενός από τα υποέργα εργασιών, η ύπαρξη μιας αναδόχου εργοληπτικής εταιρίας ή περισσότερων ασχολούμενων με το αυτό αντικείμενο και η δυνατότητα πραγματοποίησης του συνόλου των εργασιών από μία και μόνη επιχείρηση, η ταυτόχρονη ανάθεση της

κατασκευής των μερικότερων έργων και η ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των περισσότερων συμβάσεων, η ομοιότητα των μελετών και η χρονική διάρκεια της κατασκευής των υποέργων, καθώς και η χωροθέτηση του έργου στην ενότητα ενός γεωγραφικού πλαισίου (προπαρατεθείσα απόφαση 264/2011 και πράξη 218/2013 ΕΣ).

12. Στην προκειμένη περίπτωση, από την οικονομικοτεχνική λειτουργία των υποέργων αναδάσωσης των συστάδων που συνθέτουν το ενιαίο έργο (και τα τέσσερα επί μέρους έργα κατατείνουν στην αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή του προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών και όταν ολοκληρωθεί το αποτέλεσμα των εργασιών της αναδάσωσης στα επί μέρους υποέργα [συστάδες], θα αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα της λειτουργίας, οικονομικής και τεχνικής, που εκπληρώνει το ενιαίο έργο), το είδος των απαιτούμενων για την εκτέλεση των υποέργων εργασιών (πανομοιότυπες εργασίες αναδάσωσης), την κατά την κοινή πείρα δυνατότητα πραγματοποίησης του συνόλου των εργασιών από μία και μόνη επιχείρηση, τη σχεδόν ταυτόχρονη ανάθεση και εκτέλεση δυο εκ των τεσσάρων υποέργων (οι προβαλλόμενοι λόγοι της σταδιακής εκτέλεσης των έργων λόγω ανεπάρκειας φυτών από τα κρατικά φυτώρια δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την σχεδόν ταυτόχρονη χωριστή ανάθεση και τη σχεδόν ταυτόχρονη έναρξη της διαδικασίας των δυο συμβάσεων που αφορούν στα υποέργα αναδάσωσης των συστάδων 2^α και 2β, αφού η επάρκεια των φυτών για την αναδάσωση των συστάδων 2^α και 2β θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια και όχι σε δυο επί μέρους δημοπρατήσεις), την ενιαία μελέτη καθώς και την ενότητα του γεωγραφικού πλαισίου κατασκευής τους, προκύπτει ότι πληρούνται όλα τα ανωτέρω κριτήρια της νομολογίας ώστε να θεωρηθεί ότι συντρέχει περίπτωση κατάτμησης του ενιαίου έργου «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδες 2^α, 2β, 3^α, 3β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών» στα επί μέρους υποέργα που αντιστοιχούν στις πιο πάνω συστάδες.

13. Περαιτέρω όμως, το νόμιμο και ως εκ τούτου επιτρεπτό της κατάτμησης του υπό εξέταση ενιαίου έργου θα πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα της ενδεχόμενης παραβίασης των διατάξεων που προβλέπουν:

α) Τη νόμιμη διαδικασία ανάθεσής του και την ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού.

β) Τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Γ. Διατάξεις για τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τη διαδικασία ανάθεσης των υποέργων.

14. Οι διακηρύξεις δημοπρασιών των δυο υποέργων για την αναδάσωση των συστάδων 2^α και 2β, η διαδικασία ανάθεσης των οποίων ολοκληρώθηκε σύμφωνα με το διδόμενο ιστορικό, εκδόθηκαν στις 17.8.2012, για έργα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών 2004/18 και 2004/17, λόγω του ότι ο προϋπολογισμός τους (479.057 Ευρώ με ΦΠΑ και 664.931 Ευρώ με ΦΠΑ αντίστοιχα) ήταν κατώτερος του ορίου των 5.150.000 Ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), που ίσχυε βάσει των οδηγιών αυτών για τη διετία 2008-2009.

Στα κατωτέρω ταυτάρια και όμοιου περιεχομένου άρθρα των διακηρύξεων αυτών ορίζονται, μεταξύ άλλων:

Στο άρθρο 1, ως Κύριος του έργου το Ελληνικό Δημόσιο, ως Φορέας Κατασκευής η Γεν. Διεύθυνση Δασών και Αγρ. Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στ. Ελλάδας, ως Προϊσταμένη Αρχή η Διεύθυνση Δασών Ν. Βοιωτίας και ως Διευθύνουσα/Επιβλέπουσα Υπηρεσία για την κατασκευή του έργου το Δασαρχείο Θηβών.

Στο άρθρο 7, ως εφαρμοστέα νομοθεσία για τη δημοπράτηση του έργου, την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, ο ν. 3669/2008 «Κύρωση της Κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» (ΚΔΕ).

Στο άρθρο 11, σημείο 11.4 (Περιγραφή και ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου), ότι η μεταφορά των φυταρίων στο χώρο της αναδάσωσης γίνεται από τα κρατικά φυτώρια.

Στο άρθρο 20, ότι περίληψη της διακήρυξης θα δημοσιευθεί κατά τις παρ. 7-9 του άρθρου 15 του ν. 3669/08 στο τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης και στον Ελληνικό Τύπο, σύμφωνα με την εγκύκλιο της ΓΓΔΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ Ε.16/2007.

Στο άρθρο 21 (Δικαιούμενοι συμμετοχής στο διαγωνισμό), ότι: «Στο διαγωνισμό δικαιούνται να συμμετάσχουν.

21.1. Μεμονωμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις:

α. εγγεγραμμένες στο Ελληνικό Μητρώο ΜΕΕΠ του ΥΠΕΧΩΔΕ, εξειδικευμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις για έργα ΠΡΑΣΙΝΟΥ που είναι στελεχωμένες με Δασολόγους ή Τεχνολόγους Δασοπονίας 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} τάξης³.

β. Δασολόγοι – Δασοπόνοι κάτοχοι πτυχίου ΕΔΔΕ Δ' Τάξης.

γ. Προερχόμενες από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) ή από κράτη που έχουν υπογράψει τη συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (ΣΔΣ) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), στα οποία τηρούνται επίσημοι κατάλογοι αναγνωρισμένων εργοληπτών, εφόσον είναι εγγεγραμμένες σε αυτούς και σε τάξη και κατηγορία αντίστοιχη με τις καλούμενες του Ελληνικού Μητρώου ΜΕΕΠ.

δ. Προερχόμενες από ως ανωτέρω γ' κράτη, στα οποία δεν τηρούνται επίσημοι κατάλογοι αναγνωρισμένων εργοληπτών, εφόσον αποδεικνύουν ότι έχουν εκτελέσει έργα παρόμοια με το δημοπρατούμενο, από ποιοτική και ποσοτική άποψη.

21.2. Κοινοπραξίες Εργ. Επ. των παραπάνω περιπτώσεων α, β, γ και δ σε οποιονδήποτε συνδυασμό μεταξύ τους, υπό τους όρους του άρθρου 16 παρ. 7 του ν. 3669/08 (Κοινοπραξία στην ίδια κατηγορία) και υπό τον όρο ότι κάθε Εργοληπτική Επιχείρηση θα συμμετέχει στο κοινοπρακτικό σχήμα με ποσοστό όχι μικρότερο του 25% της καλούμενης κατηγορίας.

21.3. ...

21.4. Κοινοπραξίες εργοληπτικών επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στην τάξη Α2 του ΜΕΕΠ για έργα κατηγορίας ΠΡΑΣΙΝΟΥ, με τις προϋποθέσεις της παρ. 10 του άρθρου 16 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ) (αναβάθμιση ορίου λόγω κοινοπραξίας).

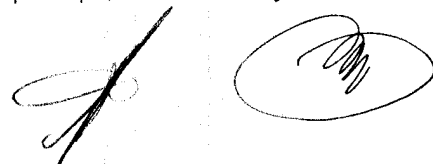
21.5. ...».

15. Στο ν. 3669/2008 «Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων» (Α' 116) προβλέπονται, πλην άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 16. Καλούμενες στη δημοπρασία εργοληπτικές επιχειρήσεις - κοινοπραξίες

1. Στις δημοπρασίες κατασκευής των έργων καλούνται οι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. ή τα νομαρχιακά μητρώα επιχειρήσεις, κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων. ...

³ Ειδικά στη διακήρυξη δημοπρασίας για το έργο αναδάσωσης της συστάδας 2^α μετά τη φράση «3^{ης} τάξης» προστίθεται η φράση «εφόσον έχουν έδρα το Ν. Βοιωτίας ή έχουν δηλώσει ως δεύτερο Νομό, το Ν. Βοιωτίας.»

4. Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων επιχειρήσεων του Μ.Ε.ΕΠ., καλούνται στο διαγωνισμό οι επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στην αντίστοιχη κατηγορία και οι εξειδικευμένες επιχειρήσεις αν υπάρχουν σε αντίστοιχες τάξεις. ...

5. ...

6. Αν στη δημοπρασία καλούνται εργοληπτικές επιχειρήσεις μιας κατηγορίας, η τάξη προσδιορίζεται από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας με τον οποίο δημοπρατείται το έργο. ...

7. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις γίνονται δεκτές στις δημοπρασίες και σε κοινοπραξία αν δεν το αποκλείει η διακήρυξη. ...

8. ...

...».

«Άρθρο 30. Σύναψη σύμβασης.

1. ...

2. α) Πριν από την εκ μέρους του Δημοσίου, ... σύναψη οποιασδήποτε σύμβασης έργου, προϋπολογισμού δαπάνης, χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος φόρου προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), μεγαλύτερου του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας αυτής από κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αν δεν διενεργηθεί έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. Για το σκοπό αυτόν υποβάλλεται ...

Αν ο έλεγχος αποβεί αρνητικός η σύμβαση δεν συνάπτεται. ...

β) Ο προβλεπόμενος από την περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου έλεγχος νομιμότητας επί των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων εκτέλεσης έργων διενεργείται υποχρεωτικά πριν από τη σύναψη τους από κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. ...

γ) ...

3. ...

...».

«Άρθρο 102. Όρια προϋπολογισμού έργων κατά τάξη επιχειρήσεων ΜΕΕΠ.

1. Τα όρια προϋπολογισμού ανά κατηγορία έργων, στα οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής οι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. εργοληπτικές επιχειρήσεις, ανάλογα με την τάξη εγγραφής τους, είναι τα ακόλουθα:

α) ...

β) για την Α2 τάξη ανώτατο όριο τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ,

γ) για την πρώτη τάξη ανώτατο όριο επτακόσιες πενήντα χιλιάδες (750.000) ευρώ,

δ) για τη δεύτερη τάξη ανώτατο όριο ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες (1.500.000) ευρώ και κατώτατο εκατόν εβδομήντα πέντε χιλιάδες (175.000) ευρώ,

ε) για την τρίτη τάξη ανώτατο όριο τρία εκατομμύρια επτακόσιες πενήντα χιλιάδες (3.750.000) ευρώ και κατώτατο πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ,

στ) για την τέταρτη τάξη ανώτατο όριο επτά εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες (7.500.000) ευρώ και κατώτατο ένα εκατομμύριο τετρακόσιες χιλιάδες (1.400.000) ευρώ,

ζ) ...

...

2. Τα κατώτατα όρια προϋπολογισμού έργων που επιτρέπεται να αναλάβουν επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. για έργα που εκτελούνται στο νομό που βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης, καθώς και σε ένα δεύτερο νομό που δηλώνεται στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. και αναφέρεται στη βεβαίωση εγγραφής, ορίζονται για τις τάξεις που ισχύουν κατώτατα όρια, εκτός από την έβδομη τάξη, στο πενήντα τοις εκατό (50%) του κατώτατου ορίου προϋπολογισμού της τάξης τους. Η δήλωση αυτή γίνεται μέχρι την υποβολή της αίτησης επανάκρισης και ισχύει μέχρι την πρώτη, μετά την επανάκριση, αναθεώρηση της εγγραφής, χωρίς τη δυνατότητα ενδιάμεσης αλλαγής.

3. Τα όρια του άρθρου αυτού μπορεί να επανακαθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ...».

«Άρθρο 103. Εγγραφή στο ΜΕΕΠ εξειδικευμένων επιχειρήσεων.

1. Στο Μ.Ε.ΕΠ. μπορούν να εγγραφούν και εξειδικευμένες επιχειρήσεις για τα αντίστοιχα έργα ή εργασίες: α) ..., β) πρασίνου, γ) ...

2. Οι εξειδικευμένες επιχειρήσεις που εγγράφονται στο Μ.Ε.ΕΠ. σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο κατατάσσονται σε μία από τις τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ. μέχρι και την τέταρτη. Στην τρίτη και τέταρτη τάξη κατατάσσονται εργοληπτικές επιχειρήσεις με τη νομική μορφή ανωνύμου εταιρείας. Για την κατάταξη των εξειδικευμένων εργοληπτικών επιχειρήσεων για έργα πρασίνου στην τρίτη τάξη, απαιτείται στη στελέχωση τους να περιλαμβάνονται τουλάχιστον ... Για την κατάταξη τους στην τέταρτη τάξη απαιτείται στελέχωση τουλάχιστον ... Για την κατάταξη στην τρίτη και τέταρτη τάξη ανωνύμων τεχνικών εταιρειών, στην κατηγορία των έργων πρασίνου, των οποίων η βασική στελέχωση γίνεται με τεχνικούς Μ.Ε.Κ. των κύριων κατηγοριών έργων, απαιτείται η κατ' ελάχιστο στελέχωση τους με ...».

«Άρθρο 104. Όρια προϋπολογισμού έργων των εξειδικευμένων επιχειρήσεων.

1. Τα όρια του προϋπολογισμού έργων που μπορούν να αναλάβουν οι εξειδικευμένες επιχειρήσεις προσδιορίζονται με βάση τα όρια που ισχύουν κάθε φορά για τις βασικές κατηγορίες έργων ανάλογα με την τάξη κατάταξης.

2. ...

3. Με απόφαση που εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορεί να ορίζονται τα θέματα εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. επιχειρήσεων για εξειδικευμένες εργασίες και υποκατηγορίες ορισμένων έργων, η κατάταξη αυτών στις τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ., καθώς και τα όρια του προϋπολογισμού έργων που αυτές μπορούν να αναλαμβάνουν.»

16. Εξάλλου, στο Π.Δ. 60/2007 Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ "περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών", ... (Α' 64) ορίζεται ότι (άρθρο 6): «1. Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων ... των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια: α) ... γ) 5.278.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις έργων. ...»⁴, καθώς και ότι (άρθρο 8): «1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. ... 3. Κανένα

⁴ Βλ. αντίστοιχη διάταξη άρθρου 114 παρ. 1 ν. 3669/2008

σχέδιο έργου ... δεν επιτρέπεται να κατατμηθεί, προκειμένου να αποφευχθεί η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος διατάγματος⁵. ... 5. α) Όταν ένα σχεδιαζόμενο έργο ... μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων είναι ίση με ή υπερβαίνει την αξία που καθορίζεται στο άρθρο 6, το παρόν εφαρμόζεται στη σύναψη κάθε τμήματος. ...».

17. Τέλος, στο Π.Δ. 437/1981 «Περί μελέτης και εκτελέσεως δασοτεχνικών έργων» (Α' 120), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16, παρ. 3 του ν. 998/1979 "περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας", οι διατάξεις του άρθρου 16 ορίζουν ότι:

«1. Η δι' εργολαβίας ανάθεσις εις ιδιώτας της κατασκευής των δασοτεχνικών έργων και εργασιών του δημοσίου γίνεται εις κεκτημένους ειδικόν πτυχίον Εργολήπτου Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων, εκδιδόμενον υπό του Υπουργού Γεωργίας, βάσει των εν τοις επομένοις άρθροις οριζομένων.

2. ...

...

4. Το Ειδικόν πτυχίον Ε.Δ.Δ.Ε. είναι γενικόν δι' απάσας τας κατά το άρθρον 1 του παρόντος κατηγορίας των έργων τούτων, διακρινόμενον, μόνον αναλόγως της αξίας και της τεχνικής σημασίας των προς ανάληψιν έργων, εις 4 τάξεις ως ακολούθως:

Α' τάξεως δι' έργα προϋπολογιζομένης αξίας μέχρι 1.000.000 δραχμών.

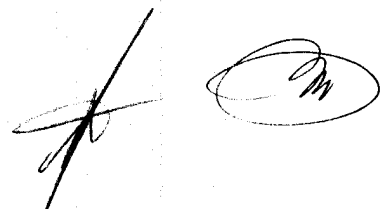
Β' τάξεως δι' έργα προϋπολογιζομένης αξίας μέχρι 2.000.000 δραχμών.

Γ' τάξεως δι' έργα προϋπολογιζομένης αξίας απο 1.000.000 δραχμάς μέχρι 4.000.000 δραχμών και

Δ' τάξεως δι' έργα οιασδήποτε αξίας πάντως ουχί μικροτέρας των ανωτάτου ορίου της Α' τάξεως ήτοι του 1.000.000 δραχμών.

5. Δια την αναπροσαρμογήν των ως άνω χρηματικών ορίων, ως και εκείνων των άρθρων 9 και 15 του παρόντος προσδιορίζεται δι' έκαστον ημερολογιακόν έτος κατά μήνα Ιανουάριον αυτού συντελεστής Μ ...

⁵ Βλ. αντίστοιχη διάταξη άρθρου 116 παρ. 3 ν. 3669/2008

6. Το ειδικόν πτυχίον Ε.Δ.Δ.Ε. όλων των τάξεων έχει καθολικήν ισχύν δι' άπασαν τήν επικράτειαν. ...».

18. Επιβάλλεται στο σημείο αυτό να σημειωθεί ότι κατά πάγια νομολογία οι συμβάσεις, των οποίων η αξία υπολείπεται του κατώτατου ορίου που καθορίζεται στην οδηγία 2004/18 και στις εθνικές διατάξεις που την ενσωματώνουν (Π.Δ. 60/2007 και ν. 3669/2008 άρθ. 111 επ.), δεν υπάγονται μεν στους κανόνες που προβλέπουν τη διαδικασία ανάθεσής τους, δεν εξαιρούνται όμως από το πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου (βλ. αντί πολλών απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-258/06, καθώς και Ερμηνευτική Ανακοίνωση της Επιτροπής 2006/C 179/02, ΕΕ C 179/1.8.2006 σ. 2), υπό την έννοια ότι οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να τηρούν τους θεμελιώδεις κανόνες της Συνθήκης και ειδικότερα τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων που συνεπάγονται την υποχρέωση τήρησης της αρχής της διαφάνειας. Η υποχρέωση διαφάνειας περιλαμβάνει στην περίπτωση αυτή, την υποχρέωση για κάποιας μορφής δημοσιότητα πριν τη σύναψη της οικείας σύμβασης, δηλ. την προηγούμενη και όχι εκ των υστέρων δημοσίευση της προκήρυξης. Απαιτείται επίσης, η περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης να γίνεται κατά τρόπο που να μην προκαλεί δυσμενείς διακρίσεις και να τηρείται η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης διπλωμάτων, πιστοποιητικών και λοιπών τίτλων. Τέλος, τόσο η αρχή της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, όσο και η αρχή της διαφάνειας επιβάλλουν, όλοι οι υποψήφιοι ανάδοχοι να έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν το περιεχόμενο των προσφορών τους επί ίσοις όροις.

Δ. Υπαγωγή του πραγματικού στις διατάξεις για τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τη διαδικασία ανάθεσης των υποέργων.

19. Από την υπαγωγή στις οικείες διατάξεις του πραγματικού που δίδεται από την ερωτώσα Υπηρεσία, όπως προπαρατέθηκε, προκύπτει κατ' αρχάς, ότι ο προσυμβατικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τη νομιμότητα της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου και του σχεδίου των δημοσίων συμβάσεων, που αποτελεί ουσιώδη τύπο της διαδικασίας σύναψης των δημοσίων συμβάσεων, καταλαμβάνει τις συμβάσεις η προϋπολογιζόμενη δαπάνη ή αξία των οποίων υπερβαίνει το χρηματικό όριο που αναφέρεται στις αμέσως προαναφερθείσες διατάξεις. Η προϋπολογιζόμενη

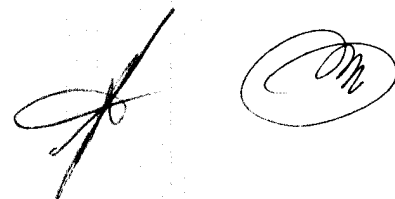
δαπάνη, τόσο του ενιαίου έργου, όσο και των υποέργων του ευρίσκεται κάτω του ορίου αυτού. Άρα, με την υπό κρίση κατάτμηση δεν υπήρξε καταστρατήγηση των διατάξεων για τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

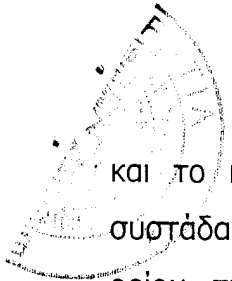
20. Περαιτέρω, με βάση την εκτιμώμενη και προϋπολογισθείσα αξία, τόσο του συνολικού έργου, όσο και των υποέργων που το αποτελούν, καθώς και το γεγονός ότι η αξία αυτή υπολείπεται του ορίου εφαρμογής της οδηγίας 2004/18 και του αντίστοιχου ορίου των διατάξεων των άρθρων 6 παρ. 1 στοιχ. γ' του Π.Δ. 60/2007 και 114 παρ. 1 του ν. 3669/2008, η διαδικασία ανάθεσης, τόσο του συνολικού έργου όσο και των υποέργων εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων του ενωσιακού δικαίου και των αντίστοιχων εθνικών διατάξεων που τις ενσωματώνουν, υπάγονται όμως στους θεμελιώδεις κανόνες της Συνθήκης και ειδικότερα στις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων.

21. Εν προκειμένω, η ανάθεση των υποέργων των συστάδων 2^α και 2β έγινε κατόπιν διενέργειας δυο επί μέρους ανοικτών διαγωνισμών, για τους οποίους προηγήθηκε η, μη αμφισβητούμενη από την ερωτώσα και ελέγξασα το έργο υπηρεσία, δημοσίευση της προκήρυξης, σύμφωνα με το ν. 3669/2008. Ο τρόπος αυτός της δημοσίευσης είναι σύμφωνος με τις αρχές της Συνθήκης για τις συμβάσεις, η αξία των οποίων υπολείπεται του κατωτάτου ορίου των οδηγιών, λαμβανομένου υπόψη και του κατά την κοινή πείρα περιορισμένου ενδιαφέροντος που θα παρουσίαζαν για τις επιχειρήσεις άλλων κρατών μελών (οι οποίες πάντως δεν αποκλείστηκαν από τη συμμετοχή στους επίμαχους διαγωνισμούς) οι συγκεκριμένες αναθέσεις συμβάσεων και η γεωγραφική θέση του τόπου εκτέλεσής τους.

Το αυτό θα ίσχυε και στην περίπτωση διεξαγωγής διαγωνισμού για το ενιαίο έργο ενόψει του προϋπολογισμού του.

22. Εξάλλου, από την άποψη της ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού, η κλήση των υποψηφίων αναδόχων έγινε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3669/2008 και του Π.Δ. 437/1981, καθώς και των κατ' εξουσιοδότησή τους εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων, με βάση τον προϋπολογισμό των υποέργων. Κατ' αυτόν τον τρόπο εκλήθησαν να συμμετάσχουν εξειδικευμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις Πρασίνου εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ στην 1^η, 2^η και 3^η τάξη, για την οποία το προβλεπόμενο ανώτατο όριο του προϋπολογισμού ήταν τα 3.750.000 Ευρώ

και το κατώτατο 500.000 Ευρώ. Ειδικότερα, στην προκήρυξη του έργου της συστάδας 2^ο, όπου η αξία του έργου (479.057 ευρώ) υπολειπόταν του κατωτάτου ορίου της τρίτης τάξης (500.000 ευρώ), τέθηκε η δυνατότητα συμμετοχής εργοληπτικών επιχειρήσεων με έδρα το Ν. Βοιωτίας ή με δηλωθέντα ως δεύτερο νομό το Ν. Βοιωτίας, κι αυτό προκειμένου να δοθεί στις επιχειρήσεις αυτές η δυνατότητα να αναλάβουν έργα αξίας κατά 50% κατώτερης του κατωτάτου ορίου προϋπολογισμού της τάξης τους, σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 2 του ν. 3669/2008, κατά προφανή επιδίωξη προσέλκυσης στο διαγωνισμό επιχειρήσεων της ανώτερης δυνατής τάξης.

Να σημειωθεί ότι, όπως εκτίθεται στο υπ' αριθ. ΔΜ/17668, 18382/14.7.2015 έγγραφο της αρμόδιας Δ/νσης Μητρώων Τμήματος ΜΕΕΠ της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, δεν υπήρχαν κατά τον κρίσιμο χρόνο των προκηρύξεων των υποέργων των συστάδων 2^ο και 2β (Αύγουστος 2012), αλλά και των προκηρύξεων των υποέργων των συστάδων 3^ο και 3β (Οκτώβριος 2013) εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ εξειδικευμένες επιχειρήσεις για έργα Πρασίνου με έδρα το Νομό Βοιωτίας ή με δηλωθέντα ως δεύτερο Νομό, το Ν. Βοιωτίας.

Εκλήθησαν επίσης μεμονωμένοι Δασολόγοι – Δασοπόνοι, κάτοχοι πτυχίου ΕΔΔΕ Δ' Τάξης, το οποίο βάσει της ισχύουσας κατά το χρόνο των προκηρύξεων αναπροσαρμογής⁶ του χρηματικού ορίου της αξίας των προς ανάθεση έργων παρείχε τη δυνατότητα στον κάτοχό του να αναλάβει έργα από κατωτάτου ορίου αξίας 54.849,60 Ευρώ έως απεριορίστου ανωτάτου ορίου αξίας.

23. Εντούτοις, σε ενδεχόμενη προκήρυξη του ενιαίου έργου δικαίωμα συμμετοχής θα είχαν κατά τις διατάξεις του ν. 3669/2008 εξειδικευμένες επιχειρήσεις για έργα Πρασίνου 4^{ης} και 3^{ης} τάξης χωρίς τους όρους του άρθρου 102 παρ. 2 τούτου (έργα που εκτελούνται στο Νομό που βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης, καθώς και σε ένα δεύτερο Νομό που δηλώνεται στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ.). Επομένως με την κατάτμηση του ενιαίου έργου σε υποέργα, περιορίστηκε το δικαίωμα συμμετοχής των επιχειρήσεων 4^{ης} και 3^{ης} τάξης στους διαγωνισμούς των υποέργων και θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο περιορισμός αυτός ήταν σε θέση να επηρεάσει την ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού.

⁶ ΥΑ 115074/472/11.2.2011 (Β' 381/11.2.2011) κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16 παρ. 5 του Π.Δ. 437/1981

Όπως όμως έχει κριθεί (βλ. ΝΣΚ 59/2014, 272/2013 ατομικές, πρβλ. και ΕΣ 2779/2011, 255/2012), ανήκει στην ουσιαστική κρίση της Διοίκησης η διαπίστωση της ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού σε κάθε ad hoc αυτοτελώς εξεταζόμενη περίπτωση, με βάση ιδίως το αντικείμενο του διαγωνισμού, τον αριθμό των ενδιαφερομένων και την τοπική διασπορά αυτών που παρέλαβαν τα τεύχη της διακήρυξης, τον αριθμό των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό και το αν η χορηγηθείσα έκπτωση είναι μικρή σε σχέση με παρόμοια έργα εκτελούμενα στα πλαίσια του ΠΑΑ με μεγαλύτερη ενδεχομένως έκπτωση. Η ουσιαστική αυτή εκτίμηση και στη συνέχεια διαπίστωση της ανάπτυξης επαρκούς ανταγωνισμού, σε συνδυασμό με την εξέταση από τη Διοίκηση των σωρευτικών συντρεχουσών προϋποθέσεων: α) Της εμφάνισης ή μη επιχειρήσεων 4^{ης} και 3^{ης} τάξης στους διαγωνισμούς των υποέργων και της συναφούς άσκησης ή μη ενστάσεων ή προδικαστικών προσφυγών ή άλλων ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων από αυτές, με λόγο αναγόμενο στον περιορισμό της συμμετοχής τους και β) Του αν κρίθηκε συμφέρουσα για τη Διοίκηση η προσφορά των αναδειχθέντων υποψηφίων αναδόχων και το αρμόδιο όργανο επικύρωσε το αποτέλεσμα των διαγωνισμών, μπορεί να επιτρέψει το συμπέρασμα ότι ο ανωτέρω περιορισμός της συμμετοχής επιχειρήσεων 4^{ης} και 3^{ης} τάξης στους διαγωνισμούς των υποέργων καλύφθηκε με τις εγκριτικές του αποτελέσματος των διεξαχθέντων διαγωνισμών αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής και τον επαρκή ανταγωνισμό που αναπτύχθηκε.

Κατά συνέπεια, βάσει των προαναφερόμενων στοιχείων ουσιαστικής εκτίμησης, η Διοίκηση θα μπορούσε εν προκειμένω να καταλήξει, στο ότι με τις προκηρύξεις των υποέργων δεν εμποδίστηκε η ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού, ούτε λειτούργησε η κατάτμηση του συνολικού έργου ως έμμεση διάκριση για τυχόν ενδιαφερομένους υποψηφίους αναδόχους και επομένως διασφαλίστηκαν οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, χωρίς να συντρέχει κίνδυνος βλάβης των οικονομικών συμφερόντων του Δημοσίου, κατά την επιλογή της πλέον συμφέρουσας γι' αυτό από οικονομικής και τεχνικής άποψης προσφοράς.

Ε. Επί της συνδρομής διαχειριστικού κινδύνου μη ολοκλήρωσης του συνολικού έργου λόγω της κατάτμησης του.

24. Η κρίση περί του ότι με τη κατάτμηση του συνολικού έργου συνέτρεξε ο διαχειριστικός κίνδυνος της μη ολοκλήρωσής του, λαμβανομένων υπόψη και των προβαλλόμενων εν προκειμένω από τις δασικές αρχές λόγων αδυναμίας ταυτόχρονης εκτέλεσης του συνολικού έργου, δεν μπορεί να έχει ως ασφαλές έρεισμα τα διδάγματα της κοινής πείρας και ανήκει, ως τεχνική, στην αρμοδιότητα της Διοίκησης, προϋποθέτουσα ουσιαστική των πραγμάτων εκτίμηση, στην οποία το ΝΣΚ δεν μπορεί από τον Οργανισμό του (ν. 3086/2002, Α' 324, άρθρο 6 παρ. 6) παραδεκτώς να υπεισέλθει.

Πάντως, η Διοίκηση έχει την ευχέρεια να επανεξετάσει αναλόγως την πράξη ένταξης του έργου βάσει του ν. 3514/2007, αν κρίνει ότι συντρέχουν προς τούτο ουσιαστικοί λόγοι.

Συνεπώς το ερώτημα δεν μπορεί να εξεταστεί υπό το πρίσμα αυτό.

IV. Ενόψει των ανωτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, στο ερώτημα προσέχει η απάντηση, ότι δύναται να θεωρηθεί επιτρεπτή η κατάτμηση σε τέσσερα υποέργα μέσω της ανά συστάδας δημοπράτησης του έργου «Αποκατάσταση δασικής βλάστησης στην καείσα περιοχή προστατευτικού δάσους «Τρέπια» Σχηματαρίου Δ. Τανάγρας (συστάδες 2^α, 2β, 3^α, 3β) αρμοδιότητας Δασαρχείου Θηβών», που εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2007-2013 στα πλαίσια της Δράσης 3 του Μέτρου 226, λόγω του ότι μ' αυτήν δεν καταστρατηγούνται οι διατάξεις περί της διενέργειας ανοικτών δημόσιων διαγωνισμών, ούτε οι διατάξεις περί του προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπό την προϋπόθεση όμως ότι, κατά την ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη και τα προαναφερόμενα (με αριθ. 23) στοιχεία, αναπτύχθηκε επαρκής ανταγωνισμός και δεν συνέτρεξε διαχειριστικός κίνδυνος μη ολοκλήρωσης του συνολικού έργου.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 31.7.2015
Η Πρόεδρος

Χρυσούλα Αυγερινού
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Κανελλόπουλος
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους